

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst I. Quid sit Fides?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

is reproducet fomitem concupiscentiae, forte etiam defectus corporales: cum non congruat damnatos resurgere perfectiores, quam hic fuerint.

An vitia maneant in animabus purgatorii, dubitari possent. Sed credibilis omnino videtur, quod non. Est enim gratia in iis necdum sit consummata quoad beatitudinis possessionem, est tamen consummata in ordine ad exercitium operationum honestarum, & negationem omnis pravæ operationis, ut proinde isti pravi habitus in iis numquam possint exire in actum. Deinde si animæ ibi essent cum corporibus, non haberent fomitem concupiscentiæ: dedque nec habent vitia, nihilominus ab iis in patria tollenda; quæ proinde congruentius tolluntur antea, nec in acceptissimis Deo animabus quidquam remaneat, quod pœnæ generaliter à Deo merita non deservit. Quare etiam non manebant in iis errores, adeoque nec vitia.

Nec refert, quod maneat in iis macula peccati venialis in vix non deleti. Nam in primis illa tollitur per contritionem à singulis animabus primo instanti separationis à corpore eliciendam. Deinde illa manet tamquam pœna per se peccati, donec per retractationem tollatur.

Non refert etiam, quod vitia sic possent ab animabus tolli per actus contrarios ibi eliciendos. Nam cum non spectent per se ad pœnam, cumque facerent ad bonum difficiliores, cum tamen non possent statim & simul tolli per actus, uti potest tolli omnis reatus culpæ, congruentius est, ut tollantur à principio.

Quæ de cætero concernunt vitia, intelligi possunt, partim ex dictis de peccatis in communi in parte 2. Theologiæ, partim ex jam dictis de virtutibus in communi, partim denique ex ulterius dicendis de Virtutibus & Vitiis in particulari.

DISPUTATIO SECUNDA.

De Fidei Notione & Objecto.

QUESTIO I.

Quid sit Fides?

quod non est ex fide (id est, quod est contra dictamen conscientiæ) peccatum est. Quo sensu illud etiam intellexit Innocentius III. C. Fin. de Prescriptionibus, declarans proinde non valere prescriptionem absque possessione bonæ fidei.

Quintò juxta Rossensem, Vega, Valentia & alios, interdum sumitur pro fiducia consequendi rem desideratam aut promissam. Matth. 14. Modice fides, quare dubitasti? Et Jac. 1. Postulet autem in fide, nihil habetis. Alii tamen Doctores cum Dominico Soto lib. 2. de Nat. & grat. c. 6. Et Estio in dictum locum Jacobi, non infundatè contendunt, etiam in præfatis locis esse sermonem de ipso assensu credulitatis divinatorum promissorum, cujus quidem effectus est ipsa fiducia; idque conformiter ad illud Marc. 11. Omnia quacumque petitis, credite, quia accipietis. Vide Estium supra. Eò autem magis excluditur ab usura Hæreticorum acceptio, usurpantium fidem Christianam & justificantem pro fide seu fiducia sua speciali. Quidquid autem de hoc sit, istud insanum eorum dogma de fiducia speciali est omnino infundatum, & à nobis ex professo resutatam Tract. de Justif. diff. 5. quest. 1.

Itaque sextò, & ad sensum præsentis loci, fides sumitur pro credulitate seu assensu, quo intellectus assentitur dictis alterius ob illius auctoritatem; quæ si sit humana, erit fides humana; si divina, erit fides Theologica. Quo sensu non solum sumitur in Scriptura ad Hebr. 11. & alibi; sed etiam frequentissimè apud Scriptores, tum profanos,

93. Vicia non manent in animabus purgatorii.

I. Fides frequenter sumitur pro fidelitate aut veritate.

IDEI nomen variè sumitur. Primò pro fidelitate seu veracitate in servandis promissis. Ad Rom. 3. Numquid incredulitas eorum fidem Dei evacuabit? id est numquid faciet, ut Deus non staret promissis? A qua exceptione parum aut nihil differt illa, qua generatim sumitur pro veritate seu veracitate in dictis. Juxta quam dicitur 1. ad Timoth. 2. Fidelis, id est, verax, sermo. Et Apoc. 1. Christus dicitur testis fidelis, id est, verax. Consonatque Etymologia vocis Fides, quæ ab eo dicitur appellata, quia sic quod dicitur, ut post Cicero-nem l. 1. de Officiis, habet Augustinus, Ep. 19.

Et per analogiam pro ipsa promissione ex fidelitate servanda.

Secundò ob analogiam quandam ad fidelitatem, etiam ipsa promissio, quæ ex fidelitate est implenda, dicitur fides, 1. ad Timoth. 5. Primam fidem veritatem fecerunt; id est (ut explicat D. August. in Psal. 75.) voverunt, & non reddiderunt.

Interdum etiam pro existimatione quæ ex veracitate nascitur.

Tertiò sumitur pro auctoritate seu estimatione, quam veracitas in dictis & promissis generat. Quo sensu dicitur quis esse apud alios probæ vel nullius fidei. Et Eccl. 27. Qui denudat arcana amici, silem perdit.

Interdum pro conscientia.

Quartò usurpatur pro conscientia, quæ est assensus quidam & credulitas, cuique conformatur veracitas. Quo sensu communiter accipitur illud ad Rom. 14. Omne Hericæ Sum. Theol. Pars 111.

quod non est ex fide (id est, quod est contra dictamen conscientiæ) peccatum est.

2. An aliquando in Scriptura accipitur pro fiducia.

3. In præsentè & usitate sumitur pro assensu credulitatis.

fanos, tum sacros. Sic Cicero l. 2. de Divinat. versus finem: *Insanorum* (inquit) *visis non est fides adhibenda.* Et *Virgilius* l. 4. *Enaidos*: *Credo equidem, nec vana fides, Celsus esse Deorum.* Et *Augustinus* l. de Spiritu & Litt. c. 31. *Aliter dicitur, non mihi habuit fidem, aliter autem, non mihi servavit fidem: nam illud est, non creditur quod dixi; istud, non fecit quod dixit &c.* Quare per quemdam tropum etiam objectum ipsum fidei sic sumptæ fides vocatur in *Symbolo Athanasii*: *Hac est fides Catholica*, id est, hæc sunt mysteria fidei, & per illam credenda. Et ad *Gal. 3.* *Ex operibus legis spiritum accepistis, an ex auditu fidei?* id est, doctrinæ fidei. Vide plura apud *Valentia* in princip. Tom. 3.

Vnde per tropum etiam tribuitur ipsi objecto.

4. Fides Theologica quid.

Fides Theologica rectè definitur habitus vel actus (prout de fide habituali vel actuali fuerit sermo) supernaturalis intellectus, quo firmiter, sed obscure assentimur iis, quæ Deus seu Prima Veritas revelavit, sive testata est.

Definitio Apostoli,

Apostolus autem ad *Hebr. 11.* describit fidem taliter: *Est autem fides sperandarum substantiarum rerum, argumentum non apparentium.* Ubi iuxta Theologos communitet continetur non solum quoddam fidei encomium (quidquid dixerit *Erasmus ibid. in Comment.*) sed vera illius definitio, saltem per proprietatem aut effectum. Nam esse substantiam seu hypostasem sperandarum rerum, sive basim, cui spes & salus nostra innititur, est proprietas ipsius fidei; quæ consequenter debet esse certissima, veluti fulciens spem Christianam, quæ est certissima. Hoc porro facit fides, quatenus ea quæ speramus, ex fide fiunt certa, & consequenter quatenus nos de iisdem certi & securi reddimur. *Chrysostomus* verò, quem reliqui Græci sequuntur, per hypostasim intelligit substantiam seu existentiam, hoc sensu, ut fides sit existentiam speratarum rerum, nempe per metonimiam ab effectu; eò quod etsi spe pendente non existant, fides tamen eas ipsas nobis quodammodo existentes & præsentis exhibeat, dum nos adeò de iis certificat, ac si jam re ipsa essent præstitæ & obtentæ. Unde *Paraphrasis Syriaca* habet: *Est autem fides persuasio super iis, quæ sunt in spe, ac si essent ipsis* (supple, credentibus) *in actu sive effectu.* Uterque autem sensus eodem ferè collimat.

Quo sensu fides sit substantia sperandarum rerum.

5. Quo sensu sit argumentum non apparentium.

Quod autem subditur, fidem esse argumentum non apparentium, intelligitur de argumento infallibili, prout etiam sola ratio certò concludens proprie argumentum dicitur: *Argumentum enim* (inquit *Philosophus in Rhetorica c. Argumentum*) est, quod aliter habere non potest, atque ipsi dicimus. Et consonat *Cicero lib. 2. 99. Academic.* Unde *Aug. Tract. 79. in Joan. loco argumentum legitur convertio.* Est itaque fides ostensio earum rerum, quæ non videntur à nobis; non quod aliunde etiam nobis ratione naturali non possit aliquo modo fidei mysterium esse eviden-

ter notum, sed quòd fides sit firma ad hæsiõ, seu faciat nos firmiter adherere, etiam iis, quæ aliunde nobis non apparent: adeòque supponitur in sensu ampliatiõ. Non enim sentit Apostolus id omne quod creditur esse nõ apparens, sed fidem esse eam animi qualitatem, quæ propter divinam auctoritatem seu Dei verbum certissimè recipimus etiam ea quæ non apparent, quæque sensus humanus credere refugit. Aliàs etiam ea, quæ apparent ex lumine rationis naturalis, u testimoniu habent divinum, credi possunt, v. g. quod Deus est, quod unus est &c. Quamvis in his credendis non ita eluceat virtus fidei, utpote quæ etiam citra divinum testimonium recipiuntur. Prout sunt & illa, quæ sensu, experientiã & humanis testimoniis sunt abundè perspecta, v. g. Jesum esse crucifixum & mortuum, Dividem regnasse, Paulum Gentibus prædicasse, & similia.

Porro notandum posteriorem hanc partem plura complecti quàm priorem: nam plura creduntur, quàm sperantur; cum sola bona eaque futura & absentia sperentur, credantur verò bona & mala, tam præterita & præsentia quàm futura. Unde fides non tantum est Substantia sperandarum rerum, sed generaliter argumentum non apparentium.

QUESTIO II.

De Objecto Materiali Fidei.

Dico I. Objectum materiale fidei generationis & adæquatè sumptum est omne id quod Deus nobis per se vel per alios revelavit. Pater: quia totum hoc & solum credimus fide divinã. Unde mysteria, quæ Deus de factò non revelavit, adeòque non informantur testimonio primæ veritatis, non pertinent de factò ad fidei objectum, etsi pertinere possint, si revelentur. Prout revelari potest, quælibet veritas objectiva. Quare etiam ipsa fides est objectum fidei, scilicet specialis actus, quo credo fidem dari: similiter divina veritas, quatenus potest credi Deum esse veracem, etsi ipsa aliunde sit ratio motiva. Propositio tamen illa, in qua involveretur negatio divini concursus ad eliciendum actum fidei supernaturalis, non potest esse objectum materiale fidei supernaturalis: nam si v. g. Deus haberet efficax decretum (quale de factò non habet) numquam concurrendi ad talem actum supernaturalem, implicaret omnino credere supernaturaliter huic reflexæ propositioni à Deo revelabili: Deus efficaciter decretum numquam concurrendi ad actum si lei supernaturalem. Posset etiam absolute dari propositio, quæ foret vera (etsi de factò non detur talis) & tamen à Deo non revelabilis, v. g. hæc: *Deus nil vult revelare*; &c. *Deus hoc ipsum novit*; in casu scilicet simpliciter possibili, quo Deus

6. Quodnam generatum objectum materiale fidei. Ad ipsum spectant sola actu revelata.

Eriam ipsa fides & veritas Dei.

Dari absolute posset veritas non potens credi supernaturaliter.

Immo nec revelabilis, etsi de factò non dicitur.